

25.9x30.33	1	עמוד 14	סחר חוץ - הארץ	30/03/2015	47203298-5
דורון טיקוצקי צדרכובים משרד עורכי הדין - 224350					

הישראלים מגלים את אתיופיה

אתיופיה, שצומחת בשיעור מרשים של 10% לשנה ונמצאת כיום לפני פריצה כלכלית חסרת תקדים, מושכת אליה לאחרונה משקיעים ויצואנים ישראלים. סקירה קצרה על הפוטנציאל הכלכלי של המדינה המזרח אפריקאית

עו"ד אלי דורון, עו"ד רימון זינאטי

הנשיא לשעבר, שמעון פרס, כפגיש עם שגרירת אתיופיה הקודמת בישראל, זבדיה בלייניש

הממשל באתיופיה עושה ככל שביכולתו כדי לעודד משקיעים זרים, תוך מתן הקלות משמעותיות בתשלום מיסים, פטור ממכס ביבוא מכונות וציוד לפרויקטים ופטור ממס לשנתיים עד שבע שנים

כללי ננקטה מדיניות של הלאמה. ב-20 השנים האחרונות המגמה הינה הפוכה - הפרטה והחזרת נכסים ועסקים לבעלות פרטית.

סיכומם של דברים, בשנים האחרונות ניתן לזהות שינויים מהותיים שהתרחשו ומתרחשים מעל ומתחת לפני שטחה של המדינה ממזרח אפריקה, שינויים שהלכה למעשה יש בהם כדי לסמן את אתיופיה כמדינה בעלת פוטנציאל כלכלי-השקעתי גבוה לאין שיעור משנים עברו. אם נוסף לכך את היצע כוח העבודה הזול יחסית, שעם השנים התקדם והתפתח כחלק מתהליך של אקדמיזציה באוכלוסייה המקומית, וכן את התמריצים החיוביים והמשמעותיים המוענקים על-ידי השלטון המקומי בכדי לעודד ייצוא, זאת נוכח המחסור התמידי במטבע חוץ במדינה, ניתן בנקל להבין את נהירתם המאסיבית של משקיעים זרים, אשר זיהו את הפוטנציאל הכלכלי ואבג כך הגיעו ומגיעים ללא הרף ומכל רחבי העולם לאתיופיה.

מדובר בתופעה שפועלה היוצא הינו צמיחה כלכלית משמעותית שניכרת היטב במדינה. עובדה זו, לא חמקה אף מעיניהם של המשקיעים הישראלים, שרובם דווקא אינם ממוצא אתיופי, אשר מגיעים לאתיופיה כדי לקיים פעילות עסקית בתחומים שונים, החל מחקלאות, דרך ייעוץ בתחומים שונים לגורמים מקומיים וכלה בהשקעות לא מבוססות בתשתיות הפיזיות במדינה.

עו"ד אלי דורון הוא שותף-מייסד במשרד עורכי הדין דורון-טיקוצקי-צדרכובים, שהינו המשרד הישראלי הראשון שפתח סניף באדיס אבבא, בירת אתיופיה, מתוך ראייה של היתרונות הכלכליים הגלומים במדינה בהוזה ובעתיד. עו"ד רימון זינאטי נמנה על צוות המשרד

המגלים עניין בישראל, וברור כעת כי היקף הפעילות המסחרית בין המדינות נמצא בעליה מתמדת. כיום יש לישראל יחסים דיפלומטיים טובים עם אתיופיה. נתונים נוספים העשויים להיות בעלי משמעות הם העובדה שאתיופיה מצויה באותו אזור זמן בו מצויה ישראל. לישראל ואתיופיה קשרי תעופה טובים ובין המדינות פועלות טיסות סדירות. זמן הטיסה בין ישראל לאתיופיה קצר יחסית (שלוש שעות בלבד). אתיופיה נהנית בשנים האחרונות מאקלים פוליטי יציב ומרמה נמוכה יחסית של פשיעה ושחיתות. מערכת חוק ומשפט מסודרת (יחסית), אינטרנט ותקשורת באנגלית, קיומה של עילית חברתית (מאיון עליון) איכותית, רהוטה, עם מחשבה כלכלית מערבית.

עידוד השקעות חוץ

המדינה מנהלת מדיניות ממשלתית המעודדת השקעות. עידוד נוסף להקמת פרויקטים באתיופיה ניתן על ידי הבנק העולמי. זאת בנוסף להקצאת קרקעות באזורים שונים ללא תמורה, אפשרות להלוואות נוחות, והטבות למשקיעים זרים כגון: הקלות משמעותיות בתשלום מיסים (עד כדי פטור מוחלט במקרים מסויימים), פטור ממכס ביבוא של מכונות וציוד לפרויקטים, פטור ממכס על יבוא של חלקי חילוף, פטור ממס לשנתיים עד שבע שנים (תלוי בתחום השקעה, היקף הייצוא והאזור בו נמצא הפרויקט).

מאז סיום המלחמה עם אריתריאה, הממשלה משקיעה הרבה בפיתוח המדינה. עד לפני 20 שנה הכלכלה הייתה מנוהלת על-ידי הממשלה ובאופן

- קטיביים ביותר, כדלקמן:
- מס חברות - 30%, אולם ניתן פטור לחברות של משקיעים זרים העוסקות בייצוא. חברות אלה, בהנחה שהן מנוהלות מאתיופיה, לא ימוסו בישראל גם אם הבעלות בהן הינה ישראלית;
  - מס על דיבידנד - 10%, ואף אפשרות לפטור במידה ובעל המניות משקיע דיבידנד זה להרחבת פעילות במדינה (בישראל 25% או 30% לבעל מניות מהותי);
  - מס על ריבית/תמלוגים - 5%;
  - מס רווח הון בגין מכירת מניות - 30%;
  - מס רווח הון בגין מכירת מבנה - 15%;
  - מיסוי יחידים - פרוגרסיבי עד לתקרה של 35% מע"מ - 15%.

יודגש, כי אתיופיה חתומה על מספר רב של אמנות למניעת כפל מס ובכלל זה עם חלק נכבד ממדינות ערב, מדינות האיחוד האירופאי, מדינות אפריקאיות וכן מדינת ישראל.

פוטנציאל פיתוח גדול

אחרי כל זה ולאור העובדה שאנו שומעים על אתיופיה מספר שנים, מה מונע מהשוק להיות כבר מוצף בישראלים?

לציבור הישראלי דעות קדומות ביחס לאתיופיה, שנתפסת בעיניו כמדינה הסובלת מעוני, בצורת, מלחמה ורעב, אלא שתופעות אלו הן נחלת העבר. מזה עשרות שנים שאין עוד מלחמה באתיופיה הנהנת מיציבות שלטונית כבר 20 שנה. חשוב להבחין כמובן לעניין זה בין אתיופיה לבין דרפור וסודאן.

מדובר מצד אחד במדינה ענייה מאוד, נחשלת, הנשרת הרחק מאחורי העולם המערבי. אך מצד שני מדובר במדינה בעלת פוטנציאל ורצון להתפתח ניכרים המתחילים להתממש רק בשנים האחרונות. התוצר המקומי הגולמי עומד על יותר משבעה וחצי מיליארד דולר עם תמ"ג לנפש של 879 דולר לשנה. והיתרון הישראלי - לנו כישאליים יש זיקה מיוחדת למדינה זו הואיל ובישראל חיים למעלה מ-100,000 ישראלים יוצאי אתיופיה (לא כולל עובדים זרים). בין המדינות קיימים יחסי מסחר ענפים יחסית, לצד תנועה אנושית רבה. כמו כן, ניתן אף לזהות מספר גופים כלכליים באתיופיה

נשי העסקים הישראלים ידועים בתור כאלה שמרבים לחפש הזדמנויות להשקעה בכל רחבי העולם. בהקשר זה, היינו עדים בשנים האחרונות לפעילויות השקעה נרחבות של אנשי עסקים ישראלים במדינות מזרח אירופה בהן מצאו אנשי עסקים אלה שווקים בעלי תשואה גבוהה להשקעה בהם.

מתברר, כי גם באפריקה קיים פוטנציאל גדול להשקעות. כוונתנו הינה בעיקר לאתיופיה, מדינה המונה למעלה מ-85 מיליון נפשות, שצומחת בשיעור מרשים של 10% לשנה ונמצאת כיום לפני פריצה כלכלית חסרת תקדים, האמורה להעביר אותה ממעמד של מדינת עולם שלישי למעמד של מדינה מתקדמת.

לאחר שנים רבות של מלחמות, אתיופיה נהנית מזה כ-20 שנה, מעידן חדש של יציבות, דמוקרטיה ומוטיבציה רבה לשפר את כלכלת המדינה ואיכות חיי תושביה. עושה רושם שהממשל באתיופיה הפנים, כי הדרך להתפתחות כלכלית ורווחת הציבור עוברת דרך המשקיע הזר, ומשכך, על המדינה לעשות ככל שביכולתה לטובת עידוד משקיעים זרים להגיע לאתיופיה וכך היא עושה.

שיעורי מס אטרקטיביים

משקיעים זרים מכל רחבי העולם מתחילים לזרום לאתיופיה היות והם מבינים כי נכון מבחינתם להעתיק את פעילותם היצרנית, באופן מלא או חלקי, לעבר אדמת אתיופיה מאחר ששם הם ייהנו, בין היתר, מכוח עבודה זול בעלות של בין 40 ל-100 דולר לחודש, פטור ממס על יבוא הציוד והמיכון לטובת הקמת התשתית העסקית והיצרנית באתיופיה, ופטור על ייצוא תוצרת המפעלים המוקמים באתיופיה לפרקי זמן הנמדדים בשנים.

במסגרת פעילותו להשגת היעדים הללו, העביר המחוקק האתיופי חקיקת מס ממנה עולה, כי משקיע זר המקים חברה אתיופית אליה הוא מעביר 200,000 דולר לפחות, יזכה למעמד של "משקיע זר", מעמד אשר מקנה לאותה חברה פטור ממיסי יבוא (לטובת יבוא מלוא הציוד הנדרש לאתיופיה לשם הקמת המפעל) ופטור מתשלום מס בגין ההכנסות הנובעות מייצוא תוצרתה.

כמו כן, שיעורי המס באתיופיה נחשבים לאטר-